

ТУРЦИЯ

—○○—

ВЪСТНИКЪ ЗА ИНТЕРЕСИТА НА НАРОДЪТЪ.

—○○—

ТУРЦИЯ излязва сѣка сѣбота. Годишната цѣна за въ имперіята по царската поща, е 4 бѣли мецѣдѣта; вънъ отъ имперіята, 5 бѣли мецѣдѣта. Спомо- ществованіята трѣбува да сѣ годишни и предплатени. Писмата които са относятъ до редакціята са надписуватъ до Н. Генонича и П. Р. Славейкова. Вън- шните настоятели отговарятъ за вѣстникътъ. Подписката за спомоществованіята става направо въ Цариградъ—Галата при издателити. —

25 НОЕМВРІЯ (ПО НОВИ СТИЛЪ)

—○○—

7 РЕДЖЕБЪ 1282 ОТЪ ЕГИРА.

РАПОРТЪ НА ВЕЛИКИЯТЪ ВЕЗИРЪ ФУ- АДЪ-ПАША ДО Н. Ц. В. СУЛТАНЪТЪ.

Ний са обрѣкохми да обнародуваме ра- портътъ на Великиятъ Везиръ Фуадъ-паша до Н. Ц. В. Султанътъ; тоя рапортъ инте- ресува твърдѣ живо и безразлично сичкити царски поданиници; нъ по злощастіе малко- стѣта на листътъ ни не ни позволи да го помѣстимъ на цѣло, и за това ний са задово- ляваме да туримъ предъ очи на читателити си едно скратеніе отъ нѣго.

Най-напрѣвъ Великиятъ Везиръ казува че попеченіето на Н. Ц. В. Султанътъ про- извѣдѣ разни успѣхи въ общото управление и въ развитіето на силити на царщината; тія успѣхи сѣ неоторими доказателства за постиганіето на прѣдначертаната цѣль и за докарваніето въ добъръ край на зетити финансови мѣрки.

Послѣ Великиятъ Везиръ казува че сич- кити днешни аляшъ вериши стоятъ върху кредитътъ, и че кредитътъ не са сполучва освѣтъ чрезъ умноженіето на гръжити въ редовността на финансовото управление и въ разсѣдното употребленіе на общити пари. И дѣйствително отъ обнародванити до сега бюджети излязува че едно значително сма- леніе са е направило въ разходити, и че приходити сѣ вели едно не по малко важно умноженіе.

При сичко това, притуря Нѣгово Висо- чество, приходити, забѣлѣвани въ бюджетъ- тъ, като не могатъ да са усѣществятъ презъ періодътъ по когото са отнасятъ раз- ходити които тѣ сѣ отрѣдени да покрятъ; повече, като тука земледѣліето съставя гла- вната основа на общото богатство, разни обстоятелства докарватъ укѣсненіе въ получваніето на приходити, и ачикътъ кой- то остава, прави на царската хазна маѣно- тѣи, и я принуждава да прибѣгнува до при- врѣмenni мѣрки които фърлятъ бъркотія въ сичкити ѣ операции.

За да са тури край на това състояніе на работити, Великиятъ Везиръ привлича вниманіето на Н. Ц. В. върху срѣдствата ко- ито трѣбува да земе правителството му за усигоряваніето на редовното внасяніе на при- ходити на хазната.

Сегашнити разходи на царщината, ка- зува Нѣгово Височество, са намиратъ сма- лени въ границити опрѣдѣлени отъ строга- та потребностъ, и за да са направятъ съ- развѣтрни съсъ истинскити нужди на сички- ти беглишки служби, тѣ трѣбува да са умно- жятъ въ една широка мѣрка. Тѣй сѣщо, ако разглѣдами и земното пространство на имперіята и нѣйнити производители пченія,

естественно е да помислимъ че цифрата на приходити ще може да са въскачи двойно и тройно отъ сегашното си количество. Тія разсѣжденія позволяватъ да уцѣнимъ потре- битъ за едно голѣмо число мѣрки на серіозни улущенія за да са направи точно и на врѣ- ме, отъ една страна, внасяніето на пари- ти, а отъ друга, да са подбуди умноженіе- то на приходити на царщината, безъ да са направи съсъ това едно тежко бреме на населеніята.

Тая цѣль ще може да са постигни, про- дължава, Великиятъ Везиръ, като улѣснимъ развитіето на богатството и благосѣстоіе- то на земята, извори за приходи на хазната, и като употребимъ въ полза една голѣма часть орманъ, рудници и други притѣжанія на цар- щината.

Най сетѣвъ Великиятъ Везиръ казува че макаръ правителството да работи непрѣста- нно за изпълненіето на тія слѣдствія, нъ заниманіята на текущити работи не го оста- ваятъ да даде на въпросити, отъ обща полза, вниманіето което тѣ изискуватъ. Прочее, съставяніето на едно особно тѣло отъ лица способни и просвѣтени, можн не- опровергательно да направи много добро, като са натовари това тѣло само съсъ мисіята да разглѣдува началата на реформи и да търси срѣдствата за скорошното имъ прилаганіе.

И тѣй, Великиятъ Везиръ свършува ра- портътъ си, като прѣдлага съставаніето на вѣтхиятъ съвѣтъ на хазнити, и уставътъ който ще управлява тоя вѣвѣтъ и който му дава по обширни власти, на високото потвърденіе на Н. Ц. В. Султанътъ.

Рѣкоположеніето въ чинъ на епископ- ство на Нѣгово Прѣподобіе Г. Рафаила, на- чалникъ на Съединенити Българи, са из- върши, миналата недѣля, съсъ най голѣмо тържество, въ черковата на Святи Ивана Златоустъ, на Бейоглу.

Преди три дена, канцеларіята на Съе- диненити Българи распрати на сѣклѣвъ би- лети въ които призоваваше членовити на българското общество отъ Цариградъ, за да почетатъ съсъ присѣтствіето си тоя об- рядъ. По това особно призованіе, ний благо- волихми да присѣтствуваме лично.

И дѣйствително, това което привлѣче най много вниманіето ни, на минутата кога- то влѣзохми въ черковата, бѣше безбройно- то число на нашити мили съотечественици които сѣ бѣха стекли отъ разни страни на столицата за да присѣтствуватъ на тоя тържественъ обрядъ. Ний бѣхми честитити да забѣлѣжимъ че помежду това число са

намираха и много Европейци, Ерменци, Гръци.

Церемоніята зафана на деветъ сахатъ и половина по европейски. Тя са извърши по славянски отъ Нѣгово Прѣосвященство Г. Юсифа Сембратовича заедно съсъ бѣл- гарското сѣдинено духовенство.

Н. П. Г. Брюнони, апостолически намѣс- тникъ, Н. П. Г. Хасунъ, ермено-католически патрикъ, и други първенци отъ латинското духовенство, присѣтствуваха на тая цере- монія. Церемоніята трая до дванайсѣтъ са- хатъ.

Булата чрезъ която Святіятъ Отецъ вѣздига въ чинъ на епископъ Г. Рафаила са чете първо на латински отъ одного дякона, и послѣ на български отъ Отца Ваклидова.

Подиръ евангеліето са каза и едно сло- во на грѣцки съобразно съсъ обстоятелс- вата. На това слово, ораторътъ напомни стра- даніята които сми притѣглили отъ досегаш- ното си духовенство, книгити ни които е из- згорило на разни врѣмена, и свободата на съвѣстѣта която Н. Ц. В. Султанътъ даде на сичкити си подданиници безъ разлика. То- ва слово распака много отъ нашити съоте- чественици.

Г. Бурмовъ е олицетворенното безуміе. Той не змай нити какво пиши, нити какво иска. Такъвъи редакторъ не прокопсува ни- коги. И нашити мили съотечественици отъ Свищовъ, Тулчя, Ески-Заара и пр. пр. имѣ- тъ пълно право дѣто му отфърлятъ вѣст- никътъ и не рачиятъ да го прѣмѣжатъ. Рубли- ти му нѣма да отидѣтъ за много врѣме, и ще видимъ послѣ.

Ний казуваме олицетворено безуміе. За- щото Г. Бурмовъ ни клѣветеше миналата година че сми бѣше „католическо орѣдіе.“ Онзи день казуване че сми бѣше съгласни „съсъ прѣдставителити.“ Вчера казуване че сме бѣше вемали „пособіе“ отъ царското правителство; днесъ казува че „благопріят- ствуваме на уніята.“

Подобни клѣвети сѣ отъ най безчестни- ти и най безумнити, за да не кажемъ повече.

Ний „не благопріятствуваме на уніята.“ И Г. Бурмовъ самъ щѣше да разбира това ако не бѣше фанатикъ и клѣветникъ. Предъ насъ сичкити народи сѣ равни, и като вѣс- тникари, ний сми длѣжни да извѣстяваме на читателити си сѣка случка и сѣка новина която става помежду тія народи. Не сми фа- натици като Бурмова. Богъ да ни пази. Spra- ведливси сми. И азъ ли сторихми ако извѣс- тихми дохожданіето на Нѣгово Прѣосвящен- ство Г. Сембратовича и скорошното Гръко- положеніе на Нѣгово Прѣподобіе Г. Рафаила?

Нъ. И съвѣстѣта ни казува нъ. Защото ний известихи една новина която инте-ресуваше читающата публика.

Друго нъщо. Г. Бурмовъ посвѣтѣва единъ членъ срѣщу католическата пропаганда и срѣщу ония които сѣ пригърнали уніята и които той нарича „прости и недалновидна.“

Ний не защищаваме католическата пропаганда. Не защищаваме нити уніята. Неможемъ да прѣпорѣчимъ на народътъ пѣти едната, нѣти другата като само срдѣство за сполуката на правдинити ни. Далечъ отъ тамъ. Нъ това което желайми, е да видимъ Бурмова съсъ по малко пристрастие и ядосване и съсъ по голѣма вѣрность въ разискуванїята на въпросити които той поддига, и да не пѣтѣмъ като малкити дѣца, на вѣтъртъ; защото нѣма веки кой да го слуша. Другояче щѣше да бѣди работата ако са бѣше родилъ на четирпайстїятъ вѣкъ. На онова врѣме той можеше да тури въ дѣйствїе днешнитѣ си бѣлнуванїя, и щѣше негли да направи голѣми завоеванїя. Нъ тїя златни ва нѣго врѣмена не са врыцѣтъ веки. И на ли е благоразумно да са съобраямъ съсъ сегашното общо движєніе на мыслити?

Ако Г. Бурмовъ не бѣше, „простъ и недалновидецъ“ (1), и ако обичаше българскїятъ народъ както обича рублѣти и меджидѣтата, той не щѣше, увѣрени сми, тѣй да пиши, за да му са смѣятъ сичкити хора, а щѣше да разбере че въ Отоманската Имперїя сѣки е свободенъ да отиди при която вѣра иска, споредъ убѣжденїята на съвѣстѣта си, и споредъ законити които обѣма Хати-Хумаюнѣтъ, и че както на нѣго тѣй и на ония които сѣ пригърнали Уніята, дѣдо Господъ имъ е далъ колко годъ умъ за да са кумандуватъ въ тоя свѣтъ и да не можнишкой да ги мамѣ или лѣжи.

Човѣкѣтъ не е единъ скотъ.

Нъ ако Г. Бурмовъ вѣрѣва себе си за по горенъ отъ другити човѣшки създанїя, че само той знай да мысли, че други не знаятъ нищо и пр. и пр. ний го увѣрѣваме, че е много излѣганъ и че съсъ тїя глаунави претенци той нѣма никога да прокопса.

ПРИЯТЕЛСКА КОРЕСПОНДЕНЦИЯ. (1) (ПИСМО ТРЕТЬО)

Прїятелю,

Тука са свършва молята программа. Друго нѣма да притуримъ. Мѣстото и учителското усмотрєніе можѣтъ прибави още нѣкои прѣдметъ, когато видятъ че е нужно и полезно. Молята программа, повтарямъ, не е нѣщо окончено и пѣлно; тя е единъ планъ за програмѣ, който може да са измѣнява въ свонѣтъ частности.

Както видишь, въ тая програмѣ нѣма почти нищо ново; като извадимъ физиологїята на човѣка, сичко друго са прѣподава въ нашитѣ градски училища, съ прибавленїе още на Психологїя, Логика и др. подобни мѣдрости. Кога е тѣй, защо давамъ тая програмѣ за новѣ?

На истинѣ, горнитѣ прѣдметы сичкитѣ почти са прѣподаватъ въ нашитѣ градски учи.

(1) Въ членовити му ний сѣбѣмъ много руски и думи непонятни за насъ. Незнаимъ да ли печели нѣщо отъ тїя руски думи, или, като кїевски хранѣщикъ, не може никакъ да са изрази.

лица, нѣдѣ на цѣло; нѣдѣ на късано; въ пѣта са, какъ са прѣподаватъ? До колкото сѣмъ видѣли, нѣдѣ не сѣмъ намѣрилъ нѣкакъвъ планъ и цѣлесобразность въ това прѣподаване, никакѣкъ свързѣкъ между отдѣлнитѣ прѣдметы. Тѣ сѣ прѣподаватъ, и въ програмѣтъ вѣзли случайно, както дошло. Отъ това и полза малка отъ тѣхното прѣподаване. Молята программа за това е нова, че въ нея има планъ и цѣльта ѣ отъ първо око става явна, което не е имало въ досегашнитѣ программы на градскитѣ ни училища. Освѣтъ това тая програмѣ и по друго е нова: тя има якъ свързѣкъ съ живота, и прѣдметы: единъ други допълватъ, единъ други выкатъ, единъ другиму показватъ мѣстото. Да земемъ на примѣръ Физикѣтъ, този найлюбопытенъ прѣдметъ отъ учебнитѣ прѣдметы и да сравнимъ сегашното ѣ прѣподаване съ това, което азъ прѣдлагамъ. Споредъ сегашнитѣ программы, Физикѣта са прѣподава нѣдѣ между нѣкои морални прѣдметы, откъсано отъ сичкитѣ други естествени прѣдметы и отвлечено отъ земѣтъ, прѣдава са по учебника. Физическитѣ сили са разгѣждатъ като нѣщо отдалечено отъ насъ, нѣщо което ний не видимъ, не чуймъ. Разбира са, каква ще е ползата отъ такъвъ прѣподаване—пѣлно раздѣленїе на ученїето отъ природѣтъ и, отъ това, пѣлно неразбиране на послѣдѣтъ. Книжното ученїе си остава мртво и не приложено на работѣ. Ученїя по този начинъ знай много: нъ като са срѣщне въ дѣйствителностѣтъ съ нѣкое най просто явление затруднива са или съвѣтъ не може да го обясни. Тѣй сѣщо и математикѣта. Тя са прѣподава въ нашитѣ училища, като да не е зєга отъ дѣйствителния мїръ и като да е независима отъ прѣдметѣтъ на този свѣтъ. Величинитѣ и числата са изучаватъ отвлечено, а не въ приложєніе на прѣдметѣтъ, какъвто го иска дѣтинскїя умъ.—Молята програмѣ отмахнува това зло, като изучава физическитѣ явления на земѣтъ, свързани съ географїятъ, а математикѣтъ—свързана съ прѣдметѣтъ. Какъвто и да са физическитѣ явления, тѣ ставатъ на мѣстото и отъ това са считатъ като своенѣта на мѣстото; слѣдователно тѣ не трѣба да са отдѣлѣтъ отъ него. Въ противенъ случай ний раскѣваме тѣхнѣтъ цѣлостъ, тѣхното единство и съ това исхабяваме хубавѣтъ дѣйствителность. Дѣтето, което знае само отдѣлни прѣдметы, като гледа такъвъ раздѣленїе, прїучава са сѣкоги да ги дѣли. Между това, природѣта трѣба да упали своѣтъ цѣлнѣ въ ума на дѣтето.

Тукъ са ражда въпросъ: възможно ли е да са прѣподаватъ сичкитѣ тѣзи прѣдметы на едно? Възможно ли е за дѣтето да изучава изведнажъ Географїятъ, Физикѣтъ и другитѣ прѣдметы? На ли тѣй казнамъ: да са не отдѣлѣтъ?—Да са прѣподаватъ изведнажъ нѣма никакѣкъ възможность и необходимость; при това и дѣтинскїя умъ не допуца такъвъ нѣщо. Нъ да са прѣподаватъ свързано е възможно и потребно. Какъ са достига такъвъ прѣподаване, ще кажи въ други писма, когато говоря за прѣподаванїето на сѣки прѣдметъ отъ горнитѣ. Сєга ще забѣлѣжъ само, че както раскѣснѣтото прѣподаване е вредно, тѣй сѣщо и смѣсеното, сирѣчь, да са прѣподаватъ много нѣща за веднажъ е вредно. Дѣтскїя умъ са забръква и не може да си даде отчетъ за нищо.

Тука, прїятелю мой, трѣбаше да свършѣ: казахъ това, което исцѣхъ, доста. Тѣй и мысляхъ; нъ като знаѣхъ, че ти обичашъ да давашъ много пытанїя, продължѣмъ писмото си да ти отговорѣмъ на една въпроса прѣдварително, въпроса, които отъ самосебе си са раждатъ при четенето на горнєто. Тѣзи пытанїя са такъвъ: какъво ще излѣзе отъ туй прѣподаване,

(1) Видѣ 18-тїй брой на Турцїя.

споредъ можѣтъ програмѣ, въ практическо отнєшенїе; можѣ ли да са приложѣ тая програмѣ въ нашитѣ училища, и най-сетѣ нїме ли учители за тая програмѣ?— (Слѣдува).

КОРЕСПОНДЕНЦИЯ НА ТУРЦИЯ.

ШУМЕНЪ, 22 Октоври.— Въ нашѣ градѣ има новости. Нашитѣ граждане сѣ въ пѣкако си вѣлнєніе по поводѣ на нѣкои си Чехи, които едни отъ гражданитѣ гетирдисали за учители. Можѣ да ви е известно, че Шуменци писвали прѣди 2—3 години за учители въ Чешко; отъ тогава едва сєга пристигатъ тѣзи учители. Не знаѣ какъво е было когато сѣ писали въ Чешко за тѣхъ, нъ днесъ гражданитѣ сѣ раздѣлены: едни ги искатъ, други ги не цѣтъ. Пораждатъ си раздоры и интриги слѣдѣтъ на които не сѣ са показали още. Видѣ щемъ ги.

Партїята, която не ще прїемне Чехитѣ опира са на тѣзи нѣща: тѣ быле нужни прѣди двѣ години, когато са писало, а сєга не; Чехитѣ не знаѣтъ български; за Чехитѣ нѣма работа въ училището, защото днешнитѣ учители правятъ идаре; на училищната каса иде тежко да плаща еще на двама учители, безъ да врышатъ работа. Партїята отъ това мнѣніе е масѣтъ съ еснафѣтъ. Противната партїя казва тѣй: и ний виждаме, че днесъ тѣзи учители не са потребни; нъ като дошли на нашето приглашенїе неможемъ да ги врьмемъ. Това бы было срамъ за насъ прѣдъ Чехитѣ и прѣдъ другитѣ Славїне. Послѣ за училището нищо не значи да запла ти еще на двама учители за 3 години 50 хиляди гроша съ надѣждъ да ги има подиръ три години за добри учители, и много други.

Отъ кѣмъ човѣчинѣта ако мьримъ тая работѣ, Чехитѣ трѣба да са прїемнатъ въ Шумєнь и тѣхната партїя има право да нажи че тѣ сѣ дошли по приглашенїето на гражданити. Нъ ако разгѣдами тая работа отъ кѣмъ интересѣтъ на общинѣта, тя не иди съвѣтъ.

Партїята на Чехити сѣ нѣколко чорбаджїи съсъ мекерѣтата си.

Ще видимъ какъвъ прѣй ще земе тая работа, и азъ ще ви пиши.

ТУ.ЦА, 22 Октоври.— Градскити ни работи успѣватъ. Ахмедъ Расимъ паша е единъ събудевъ мѣжъ. Той увѣди и слѣдува да увѣжда улѣжненїя въ сичкити клонови на управленїето. Совацити са рѣжѣтъ, разширочаватъ и постѣлѣтъ съсъ кѣлѣджѣми, и подиръ малко врѣме нашитѣ градѣ ще земе изгѣдѣтъ на единъ европейски градъ.

Какъто знайте, нашити съграждани сѣ са сѣкоги отлѣчавали въ мѣдростѣта си и пѣргавостѣта си отъ много други български градища. Прѣдъ нѣколко врѣме една распрїа са бѣше поддигнала помежду тѣхъ и нѣколко чорбаджїи, нъ благодаренїе на тѣхното взаимно благоразумїе, тая распрїа исцєза. Училището са намира въ добра нардѣба, макаръ и да остава още да са желай. Дѣцата ни са учѣтъ както на францушки, тѣй и на турски. Има надѣжда че подиръ малко врѣме Тулча ще можѣ да снабди сынови достойни за дѣвшнитѣ прѣобразованїя.

Тїя дни нїахми случай да прочетемъ скратенїето на една брошура отъ Г. Попова, нѣкога си директоръ на вапорѣтъ Азисъ. Това скратенїе не даде тука друго нѣщо, освѣтъ мѣсто да са смѣятъ хората. Макаръ и да ѣ прѣпорѣжихте, ний обаче не можимъ да навадимъ никакъвъ разумъ отъ нея. Видѣ са че Г. Поповъ е искалъ горнитѣ да кажи нѣщо, нъ не умѣлъ какъво да кажи. Акціонерити са чудища съсъ умѣтъ му. Че какъ дръзна да пусни въ публиката една такъвъ безмыслєна

памелета? Какъ го е оставила съвестта му? Не беше ли по-добър да плати на някого да напише това което е неваля да кажи, нежели да изважда такъв блестемадин? Не ли е язък и за трудът му и за паричити му (ако е дакъ) като не задоволи акционерити? и най сетнѣ каква полза?

ЕДРЕНЕ, 27 Октомври.— Помнете наводненіята отъ миналата година, и щетити които тѣ направиха помежду сичкити класови на населеніето. Пролѣтѣта не е дошла още за да са надявали на тѣ наводненія, нѣ ето че тѣ дохода пакъ и залаха много къщи. Водата иди и стигна чакъ до дворѣтъ на съединената черкова. Не знаими отъ дѣ ни идатъ тѣ злощастіа.

Сиромашіята е голѣма тука. Неставаніето на житата, на пшкулити, на гроздито и на много други вѣща, които служиха за прѣпитаваніе и за убогатяваніе на хората удвоят сиромашіа. Това не стигаше. Дѣждовити не прѣставаша да валиятъ, и ето ти сега едно наводненіе което фърля жителити въ най голѣма бѣднотія.

Щетити на това ново наводненіе не са познати още. Мож само да ви кажа че има доста, защото много хора не можяха да сварятъ да си изнесатъ калѣблжидити. Когато са познаятъ азъ ще ви пиша.

Рѣката има възможность да са поправи и да са избягнатъ тѣ честни наводненія. Ижа само много работа. Нѣ ако Арифъ паша прѣдложи мѣрки които да са земжѣ ерѣщу едно таквось състояние на работити, увѣрени сии, че царското правителство, което желай спокойствіето на подданицити, ще ги одобри съсъ драго сърце.

Тука хората чакаха отъ денъ на денъ холерата. Нѣ както казва пословицата: не дожда на човѣкътъ онѣва за което са надява. Холерата не ни посѣти, ама ако бѣше ни посѣтила, много хора щяха да плачатъ сега. Положеніето на Едрене щѣше да ѝ помогни много. Нѣ благодареніе на благоразуоноста и дѣятелността на Арифъ паша, който зе на врѣме сичкити потребни мѣрки, тоя бѣщъ мож да са отстраня.

ПРАВАДИЯ, 20 Октомври.— Подъ покровителството на Гърцитѣ владици грѣцкіятъ лѣзикъ владѣй и тука въ училището и черковата. Отъ нѣколко врѣме на самъ тукашнитѣ Българи са трудятъ да введжѣ въ черковити си българскіятъ, нѣ 5—6 що сж намѣрвжѣ тука грѣкомани Гагаузи подбутвани отъ събратіята си Гъркогагузи въ Варна, опрѣли са на туи и претендирували даже да отнематъ черквата отъ Българитѣ, че не била правена отъ Българитѣ граждани, ами нѣкои си Гърци капитани които ходили по черно море, оставили на ри да са направил грѣцка черкова. (Думай аго да ми е драго?) Но следствіе на тѣзи прѣпирни работата са отнесла до мѣстнитѣ власти, и грѣцкіятъ владика писмено потвърдѣвалъ че асж черквата е отъ грѣцки капитани направена и нѣма воли да са чете въ неѣ нищо по български. Прѣди да са рѣши отъ начальството тѣзи прѣпирни, Българитѣ са много старали да са спогодятъ съ Гърцитѣ и станали канѣл да имъ са дозволи баримъ салтъ отъ лѣвата страна да четжѣ български, нѣ Гърцити никакъ не прѣставали.

“Правадія е земя еллинска”, пишали варненскитѣ Гъркогагузи на съотечественнитѣ си Гагаузи въ Правадія, “тамъ са живѣли Еллини и днешнитѣ ѝ жители сж происхожденіе еллинско. Прочее да са стараєте да введете сичко, което е драго на Еллинизма и да не паждите сѣко чуждо вліаніе, ако искате да бжидите наши.” Насърчени отъ таквизи внушенія

правадійскитѣ Гъркомани не устѣпваха ни точка на Българитѣ.

Между това още други два случая, дълбоко параниха сърцата на Българитѣ. Когато да погрѣбжѣтъ двонца мртвѣци Българи въ черковніятъ дворъ Гагаузити заключаватъ черквата, затварятъ и дворнитѣ врати и отъ вжтрѣ на сѣдницѣтъ извѣнѣ Българи: „На българска мърша приличніятъ гробъ е подъ стрѣхага, или на булдукѣтъ. Българитѣ по неволя закопаватъ мртвѣцитѣ си вѣнъ отъ градѣтъ, но огорчени крайно отъ това, единъ недѣленъ денъ сичкитѣ съгласно отиватъ въ черква, испаждаятъ грѣцкіятъ погъ и петимата му Гагаузи, като ги натоваритъ съсъ сичко що нмало грѣцко въ черковата, и ги проваждатъ да идатъ да търсятъ другадъ единска земя.

Лукавитѣ грѣцки погъ на едно съ петочисленното си стадо прѣдставили прѣдъ мѣстнитѣ власти и оклеветили Българитѣ че ги били, разбили имъ главитѣ и даже че има и хора убити, но като са испитува работата, видѣло са че нищо таквось не е последвало, Българитѣ са оправдаватъ а Гъркогагузитѣ оставатъ посрамени за лѣжитѣ си.

— Споредъ една по нова кореспонденція другѣ вѣщенія станали пакъ, нѣ нѣмалѣ следствіа.

Единъ пріятель-патникъ ни разказва слѣдующити работи:

Тѣ дни Митхадъ-паша посѣти Варна. Цѣлѣта на посѣщеніето му бѣше да са разговори съсъ мюдюринѣтъ ни за нѣкакви мѣрки които трѣбува да са земжѣ въ управленіето. Пашата бѣше придруженъ отъ Одіанъ есенди, директоръ на вжншнитѣ работи въ Русси.

Слѣдъ тѣя разговори Митхадъ-паша благоволѣ да посѣти сичкити училища които са намѣржѣ въ Варна. Грѣцкіятъ владика го придружаваше. Като посѣтиха другитѣ училища доде редъ най сетнѣ за ерменското и българското. Владиката нерачи да придружи пашата въ първото за да избѣги послѣдното, отъ което той бѣше афоресанъ.

И тѣй пашата самъ посѣти българското училище. И понеже въ това училище са намира и черквата, пашата направи нѣкои забѣлжѣки на първенцитѣ Българи. Той притурѣ че при днешнитѣ свободи които Н. Ц. В. Султанѣтъ облива сичкити си подданици, срамно е да имжѣ Българитѣ черква и училище въ едно таково виране; повече, това не е и полгѣтъ за правителството.

Първенцитѣ Българи му отговорили че като Грѣцити нерачятъ да имъ отстѣжнатъ една черква или да имъ позволятъ да си служжѣтъ на български, тѣ били принудени да са отгеглятъ въ това виране.

Пашата рѣшилъ да направи едно спогоужденіе помежду имъ. Той свикнува пошрвнитѣ и постаричкитѣ както отъ Българитѣ тѣй и отъ Грѣцити и Гагаузити. И владиката бѣше. Прѣдлага на послѣднитѣ да отстѣжнатъ на първиги една черква. Грѣцити одобрили това предложеніе, нѣ защото са касаеше Българитѣ да цѣлувагъ ржка на владиката, да прѣимжѣтъ който погъ имъ проводи владиката, тѣ не прѣвѣли. И тѣй работата са отложила за други пѣтъ. Нѣ Митхадъ-паша забѣлжѣилъ на Българитѣ че ако не са направи спогоужденіе, царското правителство щѣло да види тая работа послѣ.

Преди да трѣгни за Русси Гагаузити направили единъ голѣмъ Зафетъ на главніятъ управителъ на Вилаетѣтъ.

Митхадъ-паша са прѣлѣ съсъ голѣмъ алаи въ Варна. Той са испроводилъ съсъ сжщіятъ алаи.

ПОЛИТИЧЕСКИ ИЗГЛѢДЪ.

ФРАНЦИЯ.— Цивилизаціята върви на прѣшь исполнителски. Тя увѣжда сѣки денъ промѣненія и съгласіе въ обществата на народити. Негли тая цивилизація ще докара една епоха, въ която да исчезнатъ взаимнитѣ религиозни и политически борби, нѣщо което раздѣля днесъ тѣя народи, и да ги направи да са поминувжѣтъ братски помежду си.

Франція смалива вонскити си. Тя извадила отъ вонската си служба 1800 офицери, 42,000 съдати и направила една икономія отъ 50 милиона франги. Италия ще ѝ подражай. Австрія ще ѝ подражай. Пигантера ще ѝ подражай. Това е единъ знакъ за сигурността на мирѣтъ на Европа; повече, то е знакъ че по голѣмата частъ отъ царѣти са намѣржѣтъ сега въ добро съгласіе, и сж рѣшени да поддържѣтъ тоя миръ. Имѣми надежда че и другитѣ царства ще подражаатъ тоя примѣръ.

Тая недѣля видѣхми една брошурка, издадена въ Парижъ, въ отговоръ на една друга издадена отъ единъ сръбски комитетъ, относително за вѣсточніятъ вѣпрсъ. Тая брошурка е твърдъ добръ списана; тѣ са удобри почитъ отъ сичкити европейски вѣстници; тѣ е единъ добръ колъ на сръбскити лудини.

ИНГЛИТЕРА.— Кабинетѣтъ посрѣща още много мѣжнотіи въ настаняваніето си, макаръ членовитѣ да сж са турли на расположеніето на лордъ Руссела. Главната мѣжнотія е да са усили правителството въ камарата на общинити, и за да са навѣй тая мѣжнотія, слухови са раздавжѣтъ за промѣненіето на много чиновници отъ правителството.

Карлъ Русселъ приказвалъ едно слово въ полза на парламентското прѣобразованіе. Той притурилъ че самото сръдство чрезъ което инглишкіятъ народъ може да възлѣзе на твърдъ висока степенъ, е да му са поразширочи избирателната свобода.

АВСТРИЯ.— Финанциитѣ на това царство отивжѣтъ много злѣ. Фондовити му снадали твърдъ доло въ Пигантера. Министрѣтъ на финанциитѣ, цѣлѣ да си даде оставката тѣя дни. Правителството сж труди да направи закъмъ съсъ дружината на ешконтѣтъ.

Маджаритѣ искжѣтъ независимо министерство и независимо управление. Едно примѣреніе помежду Австрія и Маджарія са глѣда като едно нищо невъзможно.

Холерата са развива. Нѣколко случая са потвърдили въ Віена. Нѣ въ Триестъ и околнитѣ села тѣ морала съсъ голѣмъ успѣхъ и особно помежду аскерѣтъ.

РУССИ.— Сжщото. Холерата са развила по северната страна. Студѣтъ са умножава, нѣ това не ѝ възбравява да върши работата си.

Единъ парички вѣстникъ казуваше миналата недѣля че никой не е въ състояніе да знай това което тая държавѣ върши въ земята си. Той има право, и ето защо. Преди нѣколко врѣме нѣй бѣхми извѣстили че това правителство смалива вонскити си; сега са научавами че то ѝ ги умножава на 1 Януарія.

Чудна политика!

ТУРЦИЯ.— Вѣстникъ Л'Ентернаси оналѣ извѣства че Високата Порта не склонѣла никакъ да земе участіе въ международната Конференція за здравіето освѣнъ съсъ условіе че това събрание не ще има никакъвъ политически характеръ и не ще да са намиса въ турската власть.

ПРУССИЯ.— Прусското правителство рѣшило да удвои силитѣ си за да издири, слѣдъ заварѣданіето на Г. Бисмарка отъ Парижъ, сичкити политически общества които разбѣркували тишината; то рѣшило още да накажи

сичките демократически вѣстници, въ малките църквини на Германия, които я нападат систематически.

ИСПАНИЯ.— Хортува са че сега скоро испанскѣтѣ кабинетъ щѣлъ да зафани прѣговори съсъ рускѣтѣ за сключуваніето на единъ търговски трактатъ.

Холерата прѣстанала. Разни молби щѣли да станѣтъ тѣ дни по сичкити черкови за да благодарятъ Бога че отстранилъ тоя бѣхъ.

Правителството прѣшло конференцията за здравіето въ Цариградъ.

ПАПСКИ ВЛАДѢНИИ.— Новинити които прѣхми отъ Римъ ни извѣстятъ че празникътъ Всѣхъ - Святѣхъ са тържествувалъ съсъ голѣмъ алай.

Францускити войски зафани полела лека да са дигатъ и да си отивѣтъ въ Франція.

Разбойничествата са умножавѣтъ. Някои хора мислятъ че въ изпълненіето на конвенцията отъ 15 Септември, Франція ще са изиграй отъ Италия както въ трактатътъ на Вила-Франка.

ИТАЛИЯ.— Избраніята на членовити въ парламентътъ не станали толкось благоприятни за правителството.

Финансиити не сѣ добръ. За да са поправятъ, министрътъ рѣшилъ умноженіето на данъцити. Тая мѣрка не ще намѣри одобреніе отъ никѣдъ.

Царятъ отишелъ за Неаплъ дѣто холерата са появила съсъ строгостъ.

ПОЛША.— Нишиятъ отъ Варшава че много емигранти сѣ нагласили да обвародѣтъ въ Лондра единъ вѣстникъ подъ названіе Конфедерация. Тоя вѣстникъ щѣлъ да излизе подиръ малко врѣме и щѣлъ да има за программа изабавленіето на Славянити отъ чуждитъ хумотъ и съединеніето имъ въ едно голѣмо царство.

Паннолонизмътъ не съществуваше. Ето го. Каква глупавщина!

СЪРБИЯ.— Единъ панславистски вѣстникъ извѣстятъ че сръбското правителство было умножило войската си до сто хиляди души. Врѣмето като фило-сърбъ не са забави и той да потвърди тая новина. Ней са научавали че много търговци забѣлжили непотребността за поддръжаніето на много войска, и че правителството имало ушь намѣреніе да направи смаленіе въ много полкови.

Хайдутлукътъ расте постепенно.

ГРЪЦИЯ.— Министерството не можни никакъ да са застон: то са промѣня както мартиното слѣнце. Делитеорги си далъ оставката. Руфосъ са повикалъ да нарѣди министерството, нъ и той далъ оставката си. Съсъ Бугариса станало сѣщото. Комундоросъ е сега началото на министертвото, нъ и той имѣ да сѣди много врѣме, ако царъ Георги не отстраня контъ Спонека.

МЕКСИКА.— Максимилианъ II издалъ една прокламация въ която обявва републиката свършена. Жуarezъ побѣдилъ. Съзаклята оппозиция исчезнала. Отъ сега нататкъ сѣмо лице което са фани въ състояніе на въоружена противностъ, ще са сѣди отъ едно воинско сѣдовнище, и ако са припознай за кабахатлія, ще му са одрѣжи главата въ двайсетъ и четиръ сахатъ. Жуarezъ прѣдложилъ да са съедини съсъ имперіята, ако са испратятъ чуждити войски отъ дѣто сѣ дошли.

СЪБАКВИ НЪЩА И НОВИНИ.

— Н. Ц. В. Султанътъ благоизволи да прѣйми въ ауденция Н. С. Григоръ Іусуфъ, патрикъ на сичкити Мелхити прѣснати въ Истокъ.

— Миналата срѣда лордъ Лѣонсъ има ед-

на дълга разговорка съсъ Н. В. А'али паша, министрътъ на външнити работи.

— Персѣйскѣтѣ посланикъ даде тая събота единъ голѣмъ обѣдъ на министрити и на високити чиновници на Високата Порта.

— Презъ тѣ дни много гимни са издавали въ Черноето море по причина на лошото врѣме което владѣаше.

— Г. Бурмовъ ни питаше по кое врѣме сѣ станали траги-комически сѣѣни съсъ нѣго.

За да го не правимъ резилъ предъ публиката нѣй нѣма да развива тѣ сѣѣни. Нѣка бѣдемъ благоразумни. Сичкѣтѣ ни отговоръ е тоя:

Траги-комическа сцена стана съсъ нѣго на българската черкова прѣди четиръ години и нѣщо. Друга една сцена стана въ метохътъ преди една година и нѣщо.

Ако не стигни това дащемъ развитіе.

— Научавами са че грѣцката патриаршія испратила тѣ дни отговорѣтъ си до Кузабей. Тоя отговоръ са пратилъ въ сѣщото врѣме и до другити независими черкови.

— Г. Бурмовъ постѣпва като малкити дѣца. Когато малкити дѣца не могатъ да отговоратъ на други голѣми, тѣ бѣгатъ иги псуватъ. Тоя сѣщото почти прави габровскѣтѣ богословѣ. Намѣсто да са отговори на въпросити които му полага Г. Хавезовъ, той казува че не са думалъ Хавезовъ ами Д. Т.

Нѣй отъ наша страна, утвърждавами че съчинителѣтъ на Пріятелската Кореспонденция са казува Хавезовъ ами Д. Т. И ако Г. Бурмовъ имаше едно врѣме благоразуміе, той щѣше да размысли повече преди да истѣрси тая безмѣстна клѣвета. Виждали сме дѣца не разбра ни, нѣкато Бурмова не сме виждали!

— Въ 17 брой на Турція сѣ прѣскачили нѣколко редови отъ глѣвнитъ членъ. Тѣя редове сѣ падѣтъ на втората колона, 35 редъ.

Параграфътъ зафаца „Нѣ Дунавскѣтъ Вилаетъ . . . до Отоманскити царъ. Тука е прѣскаченото. Трѣбува да притуримъ слѣдующето: Тоя излизуваше първо отъ тѣхното чудно страненіе отъ правителството и враждебностити на най приближенити до нѣго народи; сега тѣ са приближавѣтъ до нѣго прѣмѣтъ си въ царскити служби и правителството има увѣреніе на тѣхъ . . .

— Тука са хортуваше много за една распря помежду италианското правителство и еллинското. Тая распря нѣма никаква тѣжкостъ Когато са свалилъ Комундурисъ отъ министертвото, много свѣтъ са събралъ при камарата и викалъ: да живѣй Бугарисъ, долу Комундурисъ. Заптіето zelo заповѣдъ да распрѣси тоя калѣбѣлѣкъ. Въ тоя калѣбѣлѣкъ са намиралъ и италианскѣтѣ консулъ. За да го распрѣси, главатарѣтъ былъ принуденъ да бѣй. Въ тая размѣса той ударилъ и италианскѣтѣ консулъ, безъ да иска.

Тоя е сичката припирня. Главатарѣтъ на заптіето са извинилъ предъ консултътъ. Той си далъ оставката. Министерството изразжило скърбта си.

Повечето хора отъ Атина мислятъ че задоволствіето дадено отъ еллинското правителство е достатъчно, нъ италианското правителство не било на това мнѣніе. Споредъ както са види, двата двора ще са погодѣтъ скоро въ тѣя маловажни работи.

— Съобщаватъ ни слѣдующето:

— На 5 Ноември въ петѣкъ, дваминѣ отъ най първитѣ граждани и търговци Гърци тука

въ Цариградъ идваха на събраніето на Българскѣтъ Метохъ, които и отворихъ нѣкон приказки върху рѣшаваніето на българскѣтѣ ни въпросъ.

Завчера въ петѣкъ, сѣщитѣ пакъ съ дваминѣ още други отъ най първитѣ и най вліятелнитѣ между грѣцкѣтѣ народъ лица, дойдохъ на събраніето съ които и серіозни разисканія станѣхъ върху сѣщитѣ прѣдметъ. За сѣданіето трая повече отъ шесть часа и остана пакъ за идущѣтъ петѣкъ да стане едно засѣданіе или да са удобри и прѣйме н отъ двѣтъ страни едно рѣшеніе за спогодаваніе, или съвсѣмъ да са напусни сѣко съ гърцитѣ за този прѣдметъ разискваніе и да си останемъ пакъ да чакамы сичко отъ милостѣтъ и правосѣдіето на Им. правителство.

Като оставимъ за послѣ, слѣдъ едно сполучіе или несполучіе, да поговоримъ върху тѣзи разисканія, за сега не ни остава друго освѣнъ да поздравимъ и на двѣтъ страни, сирѣчь, на Гърцитѣ и на Българитѣ, които въ този случай показаха най явно, че при защитата на частнитѣ интереси сѣки на народността си, не забравятъ и интереситѣ на общата наша майка—Православна Черква. Таквизи чувства са нанстина утиѣнително явеніе за въ сегашното врѣме. Честити, че ако да виждахмы отъ сѣщитѣ чувства са въдушевяватъ и тѣзи Духовни лица на които въ рѣцѣтъ е днесъ черковното правленіе; но

Тозъ пакъ нашитѣ едно вѣрни братія сами дойдоха да прѣдложатъ и да понскатъ едно спогождѣніе, и показаша са нанстина доста синсходителни, нъ и нашитѣ ги прѣеха съ приличната вѣжливостъ и готовностъ да направятъ сичко що зависи отъ тѣхъ, за повращеніето и скръпеніето на братската любовь и съгласіе между тѣзи два едновѣрни и сѣѣдни народа. Нашитѣ, можиха да направятъ оцутителна за Гърцити неправедността, която е ставала и става на нашѣтъ народъ, отъ тѣзи само за тѣхъ користна система на черковното правленіе, и уиѣиха вразумително да прѣдставятъ и достолюбно да освидѣтствуватъ праведнитѣ желанія на народѣтъ.

Отъ наша страна и отъ страна на сичкѣтъ народъ нѣй изразявами своята за това признателностъ на Т. Т. П. П. Макариополскаго Г. Иларіона и Филиполскаго Г. Панарета и Г. Чомакова; като благодаримъ и на сички наши които присѣтсуваха на това събраніе за тѣхното постоянство въ домогваніето на правдинити на народа. При сичкѣтъ уавртливни и прѣлѣстиво-излагани прѣдложения на грѣцкѣтѣ членове въ това засѣданіе, ни единъ отъ нашитѣ не са поколеба въ твърдото си намѣреніе и не показаха ни най малка устѣчивностъ вънъ отъ грѣницитѣ начертани отъ 8-тѣ точки. И тамъ ако останатъ, увѣрени сме че сичкѣтъ народъ ще оцѣни заслугитѣ имъ и ще одобри което направятъ; ако ли рекѣтъ да са владѣятъ отъ това повече, нека не чакатъ освѣнъ негодованіето на народѣтъ и отѣрпаніето на това на което тѣ склонѣтъ.

Редаторѣтъ на Врѣмето пристигна и той по едно врѣме да види отъ самитѣ дѣла изобличеніето на своитѣ хули и клѣвети противъ членовити дѣйци на въпросѣтъ. Отлѣченъ отъ съборѣтъ като прокаженъ стоеше тозъ-пакъ вънъ той и тамъ прѣдъ нѣкон отъ събранитѣ като искаше да развива пакъ своитѣ идѣтски разсѣждѣнія, малко бѣше останало да поднови една отъ оцѣни сѣѣни, които съ толкось безочливностъ искаше да забави тоя, че не сѣ уж случаенъ съ него; нъ задоволиха са да му кажатъ да млѣкне че нѣма кой да го слуша, понеже той са отѣрля отъ народа, и народѣтъ отѣрля него и мнѣніята му както и вѣстникѣтъ му въ който ги излага и който не четѣтъ вече не само го держѣтъ. „На ли ви зѣхъ паритѣ, ако щѣте“ бѣше умнѣнѣтъ и благороднѣтъ отговоръ на нашѣтъ събрѣтъ.

Отговорникъ Никола Генов